

Overall uitgangspunten op deze thema's

- Wet- en regelgeving (nationaal en Europees) en daaruit voortvloeiende verplichtingen en doelen worden door de provincie Utrecht onverkort nagekomen (o.a. natuur, stikstof, klimaat, KRW en dierenwelzijn).
- Lange termijn perspectief: we werken toe naar een situatie waarin natuur en landbouw elkaar versterken. Dat vraagt natuur-inclusieve, extensievere landbouw met een goed, toekomst vast verdienmodel (kringlooplandbouw) en ook robuustere natuur. Voor veeteelt is grondgebonden uitgangspunt, dus zonder de grootschalige import van veevoer en kunstmest.
- I.v.m. de benodigde extensivering streven we voor de provincie als geheel naar meer grond per agrarisch bedrijf en minder dieren per hectare. Dit vertalen we in ons beleid, met oog voor verschillen tussen gebieden, bedrijven en tijd die nodig is om bedrijfsvoering te veranderen.
- [Alle PAS-melders krijgen een gelijkwaardige vergunning waarmee hun bedrijf voorgezet kan worden.](#)

Landbouw en UPLG

- We willen lange termijn zekerheid bieden voor agrarische gronden waar een lange termijn perspectief is op duurzaam agrarisch gebruik (in balans met de omgeving). Hiervoor gaan we de agrarische bestemming van deze gronden beter borgen en ruimtelijk beschermen tegen andere functies.
- We stimuleren nieuwe vormen van landbouw zoals voedselbossen, silvopasture (het combineren van productief grasland en vee met bomen of struiken) en gemengde teelt. Deze vormen van landbouw moeten wel in het landschap passen [en tevens moet er een verdienmodel achter staan.](#)
- Veel agrariërs gaan komende jaren stoppen en hebben geen opvolger. Dat biedt kansen. De provincie neemt regie daarom regie via de grondbank. Per gebied maken we afspraken over de inzet van vrijkomende grond. Deze wordt voor het grootste deel ingezet voor extensivering van blijvende boeren. [Een kleiner deel van de vrijkomende grond kan benut worden voor andere opgaven \(waaronder NNN en Groen Contour\); dat is maatwerk per gebied](#)
- In gebiedsprocessen met agrariërs en andere partners komen we gezamenlijk tot afspraken. Vrijwilligheid en gezamenlijk tot oplossingen komen is daarbij het uitgangspunt in elk gebied. We maken afspraken waarmee de verschillende gebiedsdoelen voor stikstof, natuur, klimaat en waterkwaliteit worden gehaald en een duurzaam perspectief en verdienmodel wordt gevonden voor de blijvende agrariërs. We maken goede afspraken met de bedrijven die stoppen of moeten verplaatsen en bieden hiervoor goede en eerlijke regelingen. Hierin is het tempo ook belangrijk. Waar we kunnen versnellen moeten we dat doen, zolang we de totaalopgave maar in het oog houden.
- We streven naar minder bestrijdingsmiddelen en een stop op middelen als glyfosaat [op de pachtgronden van de provincie](#): dit vertalen we in subsidievoorwaarden of regelgeving. Alleen in zeer uitzonderlijke gevallen, bijvoorbeeld ter bestrijding van invasieve exoten, blijft het mogelijk om onder strenge voorwaarden een ontheffing te verlenen.
- We maken geld vrij voor het beter meten van stikstofdepositie en de relatie met natuurkwaliteit. We beseffen dat de huidige methodiek met KDW beperkingen kent. We dringen aan op een juridisch houdbaar alternatief, maar zolang dat er niet is zien we geen andere mogelijkheid dan te blijven werken met de huidige methodiek. Ook het effect van innovaties en stikstofreductie op natuur meten we waar mogelijk.
- We ondersteunen innovaties die bijdragen aan de gebiedsdoelen. Daarbij kijken we naar de combinatie van de verschillende doelen in een gebied. Innovaties die aan het ene doel bijdragen worden gecombineerd met maatregelen om de andere doelen ook te halen. [Innovaties die we ondersteunen moeten juridisch houdbaar zijn en we monitoren de effecten](#) [Innovaties ondersteunen we met metingen, we monitoren de effecten ervan op de gestelde doelen.](#) Innovaties mogen niet leiden tot meer dieren per hectare of een nadelig effect hebben op dierenwelzijn.
- We ondersteunen boeren om tot rendabele duurzame bedrijven te komen door meer ruimte en ondersteuning te bieden voor verdienmodellen als natuurbeheer/weidevogelbeheer, meer ruimte voor nevenfuncties op boeren bedrijven, mestvergistings (op kleine schaal), zonnevelden of windenergie, recreatie/horeca, woon-zorgconcepten of lokale voedselketens.

- Agrarisch natuurbeheer zien wij als een vorm van natuurinclusievenatuur inclusieve bedrijfspvorming.
- We maken vanuit de provincie Utrecht erfpacht voor langere periodes tegen voorwaarden mogelijk.
- De afgelopen periode hebben we een start gemaakt met een provinciale voedselagenda. (<https://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/landbouw/voedselagenda-2021-2023>) Hier pakken we op door en de inzet op gezond en duurzaam voedsel van dichtbij intensiveren wij, met de nadruk op de korte ketens en streekproducten. We gaan werken met voedselregisseurs om op regio-niveau of gemeenteniveau te ondersteunen. (<https://www.rvo.nl/praktijkverhalen/elke-gemeente-zou-een-voedselregisseur-moeten-hebben>). We stimuleren dus de consumptie van lokaal geproduceerd voedsel, maar daarnaast blijft er ook ruimte voor bedrijven die op een andere manier ondernemen.
- Wij gaan ketenpartners aanspreken op hun verantwoordelijkheid om een bijdrage te doen aan extensivering door een hogere, eerlijkere prijs aan boeren te betalen voor hun product.
- We willen de landbouwcoaches uitbreiden, agrariërs krijgen de mogelijkheid om voor meer uren en verschillende onderwerpen onze landbouwcoaches in te zetten.

NNN en Groene Contour

- We houden vast aan afgesproken doelstelling voor natuurrealisatie en spannen ons er maximaal voor in om die waar te maken in goede samenwerking met alle partners in het Akkoord van Utrecht. Als aan deze opgave is voldaan, verdwijnen ook de zoekgebieden.
- We geven boeren de kans gronden in eigendom te houden en zelf als NNN te beheren.
- We geven een hogere beheersvergoeding dan nu voor natuurbeheer door boeren. Van 80% van de beheerskosten willen wij naar 100% beheerskosten. Daar zitten dan nog geen arbeidskosten bij. Als provincie zetten wij ons in om bij het Rijk te zorgen dat ook arbeidskosten vergoed worden. Eventueel kan de provincie een vergoeding vanuit het Rijk aanvullen.
- We maken meer ruimte voor herbegrenzenher begrenzen om natuurrealisatie te versnellen. Hierbij moet samenhing en werking NNN geborgd blijven en moet rekening worden gehouden met belangen van agrariërs. Dit doen wij om robuuste, verbonden natuurgebieden te creëren.
- We maken overgangszones rond natuurgebieden en ondersteunen de betreffende boeren bij de daarvoor benodigde aanpassingen in de bedrijfsvoering. Waar mogelijk blijft de grond in deze overgangszones in handen van agrariërs. Hier zitten wel voorwaarden aan verbonden.
- We gaan de realisatie van de Groene Contour versnellen door waar dat past meer mogelijkheden te zoeken voor combinaties van extensieve landbouw en natuur. Communicatie hierover richting stakeholders heeft onze aandacht.

Uitdagingen:

- Gedwongen onteigening is voor GroenLinks een last resort, die mogelijkheid willen we graag op tafel houden, BBB wil helemaal geen gedwongen onteigening.
- Vanuit de provincie stimuleren wij het beter benutten van onze dierlijke mest zodat het gebruik van kunstmest niet, of minder nodig is. Dit is maatwerk en gebonden aan voorwaarden voor het gebied van o.a. waterkwaliteit. Hiervoor is lobby richting Europa nodig, via de landelijke overheid.
- Er zit een verschil in hoe BBB en GroenLinks jacht zien. Voor GroenLinks is jacht een eindstation, iets wat alleen bij uitzondering (zoals ziektes met gevaar voor volksgezondheid) toegepast kan worden. Zij ziet meer in het stimuleren en toepassen van alternatieven. GroenLinks ziet ook een rol voor natuurlijke (top)predatoren om deze beheersfunctie die jacht nu heeft te vervullen. Voor BBB is het duidelijk dat er hoe dan ook beheerd gaat moeten

worden, al staan zij niet negatief tegenover realistisch inzetbare alternatieven, indien beschikbaar.

- Boeren en TBO's gaan (nog) beter samenwerken. Boeren krijgen de mogelijkheid om natuurgronden van TBO's te beheren. Boeren krijgen een eerlijk bedrag voor het beheren van die gronden en kunnen het gras van deze gronden benutten voor hun bedrijf.
- Grond vanuit een gebied wordt ook (o.a. via de grondbank) weer ingezet voor dat specifieke gebied.
- In het kader van de gebiedsprocessen verworven gronden behouden hun huidige functie tot er, rekening houdend met het gebied, een afweging is gemaakt hoe deze gronden het beste benut/ingericht kunnen worden – tenzij zij met een specifiek doel verworven zijn.

SAMENWERKDOCUMENT BBB / GL